

Literární komunikace

Komunikace

Autor – dílo – čtenář

Úvod do teorie jazykových znaků

Krásná literatura jako druh komunikace

- proces vzniku a působení literatury lze vyjádřit takto:

autor → dílo → vnímatel

- literární věda popisuje a zkoumá existenci literárního díla v řetězci:

realita – autor – jazykové znaky – vnímatel

Literatura a komunikace

- cirkulace literárních hodnot
 - sdělování a sdílení primárně estetických hodnot za pomoci konvenčních znaků přirozeného jazyka
-

Komunikační schéma

- **KDO** – komunikátor: záměr, sdělení
 - **CO** – sdělení, zpráva: kódovaná znaky
 - **KANÁL** – prostředí předávání zprávy
 - **KOMU** – recipient: dekóduje zprávu
 - **EFEKT** – zpětná vazba, reakce příjemce
 - + komunikační/informační šumy

 - **persvaze** – úspěšnost komunikace
-

Literární komunikace

□ komplexní proces

- vznik díla (geneze)
- transfer (estetických norem, hodnot)
- působení na příjemce (estetický zážitek)

□ předmět komunikace

- sdělitelnost
 - interpretovatelnost
-

□ 1. fáze = autor = geneze lit. díla

□ 2. fáze = čtenář = recepce lit. díla

□ distance mezi autorem a jeho čtenářem

■ historická (časová)

■ prostorová

■ kulturní

} vliv na přijetí, smysl

□ AUTOR – DÍLO – ČTENÁŘ

□ autor – čtenář

- vztah důvěry, očekávání

□ literární komunikace = souhra i zápas

- hráči – spoluhráči, protihráči
 - literární dílo jako hřiště
-

Autor

- původce literárního textu
 - vliv znalosti autorovy biografie

 - reálný, biografický, empirický, historický
= spisovatel
 - projektivní, recepční, intencionální,
implicitní = estetická kategorie
-

□ literární dílo

- autorův odkaz
- polotovar dotvářený až četbou

□ princip komunikace - kolegiální

- autor respektuje čtenáře (originalita, ale i srozumitelnost díla)
 - čtenář respektuje text (a tím částečně i autora)
-

Dílo

- tvorba díla = vědomý výběr prvků
aktualizace (estetické *ozvláštnění* proti stereotypům)
 - metafora, básnický obraz, eufonie, rým...
 - deformace, modifikace, zmnožení významů
 - svět sám o sobě
 - **komplexní znak** – recepce, konkretizace
 - historická kategorie
-

□ dílo

- autorova intence
 - anticipované recepce
 - normy, hodnoty doby
-

Možné pohledy na literární dílo

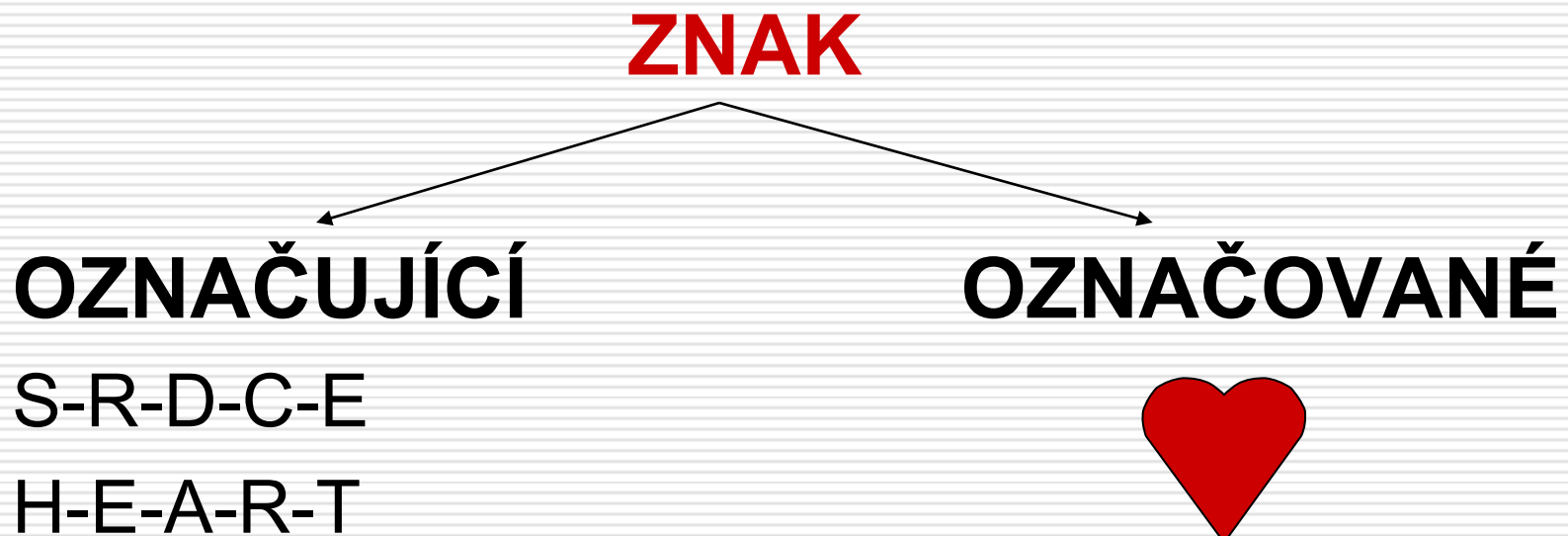
- ontologický = zvláštní způsob bytí
 - noetický = specifický způsob poznání
 - sémiotický = forma znakové komunikace
 - axiologický = strukturní soubor hodnot
 - psychologický = psychický prožitek
 - sociologický = sociální fakt
 - historický = trvání a proměny významů
-

Čtenář

- reálný, historický = živý, čte, vnímá...
 - virtuální = adresát, autor pro něj píše
 - ideální = dokonale chápe, informovaný
-
- vnímá literární dílo (recepce)
 - čte – interpretuje význam a smysl = dekóduje **ZNAKY**
-

Uvedení do teorie znaků

□ sémiotika = nauka o znakových sys.

□ v různých situacích – kontextech je **konvence** přiřazování *označovaného* k označujícímu relativně stálá = **smysl**

□ typy znaků

- **IKONY** = vnější podobnost (piktogramy)
 - **INDEXY** = věcná souvislost (kouř – oheň)
 - **SYMBOLY** = konvence (dopravní značky)
-

Literatura k tématu

ČERNÝ, J. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc : Rubico, 1998. ISBN 80-85839-24-5.

ŠTOCHL, M. *Teorie literární komunikace*. Praha : Akropolis, 2005. ISBN 80-86903-09-5.

další jména

DE VITO, J.; JANOUŠEK, J.; KŘIVOHLAVÝ, J.; VYBÍRAL, Z.
